basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE ASSESSERING
NASIENRIGLYN 2023
SOSIALE WETENSKAPPE (GEOGRAFIE)
GRADE 9

AFDELING A

Vraag 1

- *Een punt per antwoord.*
- *Daar is geen halwe punte nie.*

Nr	Verwagte antwoord		
1.1	B	Afbreek van rotse in klein deeltjies	✓
1.2	B	Vriesbreking	✓
1.3	D	Oksidasie	✓
1.4	D	Plante en diere breek die rots op	✓
1.5	C	Hidrolise	✓
1.6	B	Koolsuur	✓
1.7	C	Skoonmaak van plantegroei	✓
1.8	D	Voertuig uitlaatgasse	✓
1.9	B	Boloop	✓
1.10	B	Meander (Rivier Kronkel)	✓
1.11	A	Hoefyster meer	✓
1.12	C	Benedeloop	✓
1.13	B	Vertikale erosie	✓
1.14	A	Vinnige	✓
1.15	B	Die water val oor 'n laag harde rots en erodeer 'n laag sagter rots daaronder.	✓
1.16	D	Erosie vernou die kronkelnek om 'n nuwe kanaal te vorm.	✓
1.17	C	'n Totale hoeveelheid sediment wat deur 'n rivier vervoer word.	✓
1.18	A	Benedeloop	✓
1.19	B	Die rivier verhoog sy snelheid.	✓
1.20	C	Dit word gevind waar 'n rivier die see binnedring.	✓
1.21	B	Hulpbron	✓
1.22	A	Hulpbron wat uit die omgewing kom.	✓
1.23	C	Petroleum, woude, water en grond	✓
1.24	B	Hulpbronne wat nooit opgebruik kan word nie.	✓
1.25	C	Steenkool	✓
1.26	C	Visse, bome en water	✓
1.27	D	Herwinning	✓
1.28	B	Toe 'n hulpbron dramaties verminder is.	✓

Nr	Verwagte antwoord		
1.29	A	Wanneer hulpbronne so gebruik word, voldoen dit aan die behoeftes van huidige en toekomstige geslagte.	✓
1.30	D	Gebruik van hernubare energiebronne	✓
1.31	A	Maak lekkasies reg, stort en maak krane toe	✓
1.32	B	Ontbossing	✓
1.33	C	Gebruik toestelle met hernubare energiebron.	✓
1.34	C	Kwota	✓
1.35	B	'n Plek waar 'n spesifieke plant of dier normaalweg leef.	✓
1.36	D	Akwakultuur	✓
1.37	A	Die hoeveelheid koolstof wat ons skep deur brandstof te gebruik wat koolstofdioksied vrystel.	✓
1.38	D	Waterdamp, koolstofdioksied, metaan en osoon	✓
1.39	A	Bioafbreekbaar	✓
1.40	C	Om 'n veilige plek te bied vir visvoorraad om te teel en te groei	✓
1.41	D	Deur minder te druk en papiere te herwin	✓
1.42	A	Produkte wat min of geen skade aan die omgewing doen nie	✓
1.43	A	Deur energiedoeltreffende motors te gebruik	✓
1.44	D	Wanneer al die burgers van die land die hele tyd toegang tot voedsame kos het.	✓
1.45	C	Beskikbaarheid, toegang en gebruik	✓
1.46	C	Fabriek boerdery	✓
1.47	A	Diere kan maklik siektes opdoen	✓
1.48	D	Genetiese modifikasie	✓
1.49	A	Kan skadelik vir die mens wees	✓
1.50	B	Verhoog voedselproduksie	✓
1.51	C	Dreineringslote, strookbewerking en terrasse	✓
1.52	D	Wisselbou, versigtige gebruik van water en die gebruik van plaagbestande gewasse	✓

AFDELING B

Vraag 2

- *Daar is geen halwe punte nie.*

Nr	Verwagte antwoord	Verduideliking	Punt
2.1	Skoonmaak van grond. ✓ Storm water dreinering. ✓	Enige **een** van die korrekte antwoorde.	1
2.2	Stroping van grond. ✓ Opgrawing van rotse. ✓ Mynafvalhoop wat plantegroei vernietig. ✓	Enige **een** van die korrekte antwoorde.	1
2.3	Mono-oes. ✓ Gebruik plaagdoders en chemiese bemestingstowwe. ✓ Plant gewasse in rye op en af heuwels✓	Enige **een** korrekte antwoord.	1
2.4	a. Die **verwydering**✓ van grond deur **agente van erosie**✓ (water, wind, ys). **OF** Die **verwydering**✓ van grond deur **wind/water/ys**. ✓	**2 punte** = Konsep volledig gedefinieer **OF** vetgedrukte woorde wat op die antwoord genoem word. **1 punt** = Een middel van erosie (water, wind, ys) genoem, bv. **0 punt** = Geen antwoord, verkeerde of irrelevante antwoord nie.	2
	b. 'n Praktyk **van oormatige voeding van vee**✓ op 'n **land wat nie sy plantegroei kan herstel nie.**✓	Konsep volledig gedefinieer of vetgedrukte woorde wat op die antwoord genoem word. Een van die vetgedrukte woorde genoem, bv oormatige voeding **OF** grond wat nie kan herstel nie.	2

2.5	Bestaansboere boer om **hul**✓ eie gesinne **te voed** ✓terwyl kommersiële boere boer **vir**✓ wins **.**✓ **OF** Bestaansplaas vir **eie behoeftes**✓ en vir **sy/haar gesin** ✓terwyl kommersiële boere **kontantgewasse verbou**✓ om te **verkoop en geld te maak as 'n besigheid.** ✓	**4 punte =** Die volgende sleutelwoorde moet deel van die antwoord wees: Bestaan: plaas om te voed /eie behoeftes en eie gesin **EN** Kommersieel: plaas / kweek kontantgewasse en verkoop / maak geld / wins **3 punte** = **Drie** punte uit die sleutelwoorde aangespreek. bv genoemde plaasbehoeftes en boerdery vir wins. Genoemde eie behoeftes **OF** eie familie **OF** beide punte genoem**.** **EN** Genoem óf plaas vir wins **ÓF** kweek kontantgewasse **OF** verkoop en noem albei. **2 punte** = **Twee** punte uit die sleutelwoorde aangespreek. bv genoemde plaasbehoeftes en boerdery vir wins. **1 punt =** Slegs **een** punt uit die sleutelwoorde aangespreek. bv. slegs plaasbehoeftes/boerdery vir wins genoem**.** **0 punt** = Geen antwoord, verkeerde of irrelevante antwoord nie.	4

Nr	Verwagte antwoord	Verduideliking	Punt
2.6	Grond word gekompakteer. ✓ Diep vore/slote kom na vore. ✓ Bogrond word verwyder. ✓ Grondvrugbaarheid word verminder. ✓	**2 punte** = Enige **twee** korrekte antwoorde. **1 punt** = Enige **een** korrekte antwoord. **0 punt** = Geen antwoord, verkeerde of irrelevante antwoord nie.	2
2.7.	Kontoer ploeg. ✓ Wisselbou. ✓ Vul van meeue/grondrehabilitasie. ✓ Bedekking van onvrugbare grond/bebossing. ✓	**2 punte** = Enige **twee** korrekte antwoorde. **1 punt** = Enige **een** korrekte antwoord. **0 punt** = Geen antwoord, verkeerde of irrelevante antwoord nie.	2

Vraag 3

3.1	**Bepunting riglyne**		
	▪ Inleidende / beheersende sin: gevolge van oorbevissing. ✓ • Verminder die hoeveelheid kos ✓ • Beïnvloed biodiversiteit✓ • Lei tot werkloosheid en verhoogde armoede✓ • Verlies aan inkomste✓ • Weier sekere spesies (uitsterwing) ✓ • Verminder die hoeveelheid kos✓ • Ineenstorting van die visbedryf • Die gebruik van groot nette lei dikwels tot byvangs • Mariene besoedeling • Verwydering van noodsaaklike roofvis (soos haaie en tuna) beïnvloed die ekosisteem • Swak koraalrif gesondheid • Groei van alge ▪ Slotsin: eie mening oor die effek van oorbevissing✓	Enige van die 6 antwoorde wat verskaf word **En** 'n punt elk vir die inleiding en die slot. Aanvaar enige ander korrekte en relevante antwoorde wat nie gelys is nie	8

Verduideliking	Punte
Het inleidende/ beheersende sin. Het al 6 feite genoem. Het slotsinne.	8
Het óf inleidende/ beheersende sinne óf slotsinne. Het al 6 feite genoem. **OF** Het inleidende en slotsin. Het 5 verwagte feite.	7
Geen inleidende/ beheersende sinne of slotsinne nie. Het al 6 feite genoem. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 4 van verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 5 van verwagte feite.	6
Geen inleidende/ beheersende sinne of slotsinne nie. Het 5 van die verwagte 6 feite genoem. **OF** Het 'n inleidende/ beherende sin en 'n slotsinne. Het 4 van die 6 punte genoem.	5

Geen inleidende/ beheersende sinne of slotsinne nie. Het 4 van die 6 verwagte feite genoem. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 2 van die 6 verwagte feite genoem. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 3 van die verwagte feit.Geen inleidende/ beheersende sinne of slotsinne nie. Het 4 van die 6 verwagte feite genoem. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 2 van die 6 verwagte feite genoem. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 3 van die verwagte feit.Geen inleidende/ beheersende sinne of slotsinne nie. Het 4 van die 6 verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 2 van die 6 verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 3 van die verwagte feite.	4
Geen inleidende/ beheersende vonnis en slotvonnis nie. Het 3 van die 6 verwagte feite. Geen inleidende/ beheersende sinne en slotsinne nie. Het 3 van die 6 verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 1 van die verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne **OR** Het inleidende/ beheersende sinne en slotsinne. Het 1 van die verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 2 van die verwagte feite.	3
Het 2 van die 6 verwagte feite. **OF** Het inleidende/ beheersende sinne of slotsinne. Het 1 van die verwagte feite.	2
Het 1 van die 6 verwagte feite.	1
Vraag glad nie beantwoord nie. Verkeerde of irrelevante antwoorde.	0